

Generaladvokatembetet

Årsrapport för 2015

INNHOLDSFORTEGNELSE

DEL I.	LEDERS BERETNING	3
DEL II.	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	4
DEL III.	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER.....	5
DEL IV.	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	15
DEL V.	VURDERING OG FREMTIDSUTSIKTER	16
DEL VI.	ÅRSREGNSKAP.....	17

Del I. Leders beretning

Totalt sett er Generaladvokatembetet fornøyd med samlet måloppnåelse for 2015. Til tross for noe utskifting av personell i løpet av året har saksbehandlingen vært preget av god kvalitet og hurtig behandling. Samlet inntrykk er at saksmengden er stabil for alle sakstyper embetet behandler med unntak av påtaleavgjørelser hvor det er en drastisk nedgang siste seks år. Dette antas å skyldes flere forhold, men i hovedsak at det innkalles et mindre antall vernepliktige enn tidligere og at de som kalles inn til tjeneste er særskilt utvalgt og motiverte for avtjening av førstegangstjeneste. I tillegg til den tradisjonelle rådgivning til militære sjefer pr. telefon, er det fremdeles en trend at militære sjefer i stor utstrekning benytter seg av krigsadvokatene til skriftlig rådgiving forut for avgjørelse i disiplinærsak, særlig i saker av en viss alvorlighetsgrad eller kompleksitet.

Samarbeidet med militærpolitiet har hatt en meget positiv utvikling over de siste ca. 5 år. Dette har særlig hatt betydning ved kompliserte saker hvor krigsadvokatene, og i noen tilfeller generaladvokaten, veileder og påtalestyrer etterforskingen. Dette er en type arbeid som vanskelig kan gis kvantitative mål i en resultatrapportering, men som er vesentlig for kvaliteten av etterforskingen og noen ganger avgjørende for at man i det hele tatt skal komme i mål. En del av militærpolitiets etterforsking overføres til politiet, enten etter den innledende fasen eller når etterforskingen er ferdigstilt. Den nære kontakten mellom krigsadvokaten og militærpolitiet gjør denne overføringen lettere.

I tillegg til å utøve funksjonen som påtalemyndighet i militære straffesaker, samt drive rådgivning og kontroll i forbindelse med disiplinærmyndighetsutøvelsen i Forsvaret, er det en viktig oppgave for embetet å drive opplæring i spesielt disiplinærrett. Det er i tråd med dette gjennomført flere undervisningsoppdrag ved militære avdelinger. I tråd med instruks for generaladvokaten og krigsadvokatene har flere av embetets ansatte deltatt i internasjonale fora for å holde seg orientert om forhold av betydning for oppgaveutførelsen, herunder særskilt kurs, seminarer og konferanser med internasjonal humanitærrett som fokus.

I løpet av 2015 har det vært gjennomført en utredning av embetets oppgaver og organisering. Utredningsrapport ble overlevert Justis- og beredskapsdepartementet 1. oktober 2015. Høring med bakgrunn i utredningsrapporten er forventet gjennomført våren 2016. Den daglige drift av embetet påvirkes ikke nevneverdig av en potensiell omorganisering, men det ses hen til dette i vurderinger av spørsmål som har prinsipiell, personellmessig eller økonomisk betydning for fremtiden. Inntil fremtidig organisering er avklart, eller det evt. skjer en endring i portefølje/sakstilfang, vil embetet holde to av advokatstillingene ubesatt.

Oslo, 19. februar 2016

Lars Morten Bjørkholt

kst. generaladvokat

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Generaladvokaten og krigsadvokatene utgjør Den militære påtalemyndighet og er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Embetet utfører oppgaver tillagt påtalemyndigheten i straffesaker som angår brudd på militær straffelov, rådgir militære sjefer i disiplinærsaker og utfører legalitetskontroll av alle refselsaker i Forsvaret. Embetet deltar aktivt i internasjonalt samarbeid om aktuelle folkerettslige og militærjuridiske problemstillinger. Som påtalemyndighet i militære straffesaker er embetets tjenestemenn underlagt statsadvokatene i freds- og krigstid. I krigstid har embetets tjenestemenn tilsvarende påtalekompetanse som statsadvokatene og er direkte underlagt Riksadvokaten.

Som følge av den rolle embetet har med hensyn til militære straffe- og disiplinærsaker har det over år utviklet seg til å være et embete hvor det er naturlig å henvende seg om et mangfold av militærjuridiske spørsmål. I tillegg til arbeid med konkrete disiplinær- og straffesaker driver derfor embetets ansatte i stor utstrekning med tilgrensende arbeid, så som undervisning, høringer, bistand til utvikling av regelverk etc.

Generaladvokaten er øverste leder av embetet, som i tillegg til Generaladvokaten består av Krigsadvokatene for Sør-Norge (KASØR) og Krigsadvokatene for Nord-Norge (KANORD). KASØR er samlokalisert med Generaladvokaten i Karl Johans gate 18c og KANORD har kontoradresse Sandhorngata 44, Bodø.

Embetet har totalt 8 ½ stillingshjemler som fordeler seg slik:

Generaladvokat (1)

Førstekrigsadvokat (2)

Krigsadvokat (2)

Krigsadvokatfullmektig (2)

Kontorleder (1)

Sekretær (½)

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015

Generaladvokatembetets samfunnsoppdrag er i hovedsak å utføre oppgaver tillagt påtalemyndigheten i militære straffesaker, samt rådgivning og kontroll i forbindelse med disiplinærsaker.

I tildelingsbrevet for 2015 står det at det for justis- og beredskapssektoren er lagt vekt på kjepeperspektivet i målstrukturen – asylkjeden, straffesakskjeden og samfunnssikkerhet og beredskap – og at det er viktig at Generaladvokatembetet kjenner til og støtter opp under disse målene, selv om embetet ikke er direkte og aktiv part i noen av dem.

Det heter videre:

Generaladvokaten er leder av den militære påtalemyndighet og rådgiver i disiplinærsaker. Generaladvokaten er foresatt for krigsadvokatene. Gjennom uttalelser i klagesaker og kontrollsaker, forhåndsuttalelser i alvorlige disiplinær- og straffesaker og ved øvrige tiltak, skal generaladvokaten bidra til at det militære disiplinærsystem holder høy standard.

Generaladvokaten mener embetets ressursbruk har vært effektiv i 2015. Førsteprioritet har i 2015 som for tidligere år vært å utføre oppgavene som påtalemyndighet og rådgiver i disiplinærsaker hurtig, men med god kvalitet. Saksbehandlingstiden i det følgende viser at sakene behandles ekspedit og innenfor gitte frister. Kvaliteten på det arbeid som utføres lar seg vanskelig fremstille i en årsrapport, men tilbakemeldinger både i form av dommer, uttalelser fra klagenemnda for disiplinærsaker, samt tilbakemeldinger fra "brukerne" tilsier at kvaliteten gjennomgående er god.

Mål og oppdrag for Generaladvokatembetet i 2015

Fra tildelingsbrevet:

Styringsparameter

• Forhåndsuttalelser i disiplinærsaker	35 dager
• Uttalelser i disiplinære klagesaker	14 dager
• Uttalelser til kontrollutskrift som blir sendt til embetet	28 dager
• Påtaleavgjørelser	120 dager

Generaladvokaten må fortsatt ha særskilt oppmerksomhet knyttet til saksbehandlingstidene og oppfylning av fristene for de forskjellige sakstypene. Ved siden av målsettingen om kort saksbehandlingstid, er det viktig å holde høy kvalitet på de uttalelser

generaladvokaten og krigsadvokatene avgir i disiplinærsaker, herunder vurderinger om anmeldelse i slike saker.

Måloppnåelse:

Statistikk måloppnåelse Generaladvokatembetet					
Sakstype	KASØR	KANORD	GENADV	Tot/gisn	2014
Disiplinære klagesaker					
Antall	14	1	15	30	19
Gjennittlig beh.tid i dager	3,9	35	5,7	5,8	10,9

Uttalelsessaker					
Antall	43	34	6	83	119
Gjennittlig beh.tid i dager	5,7	14,3	10,2	9,5	18,1

Refselskontroll					
Antall oversendelser	78	74	133	285	313
Antall refselskontrollert	191	270	450	911	1159
Gjennittlig beh.tid i dager	5,4	24,6	10,2	12,6	12,5

Kommisjoner					
Antall	0	0	0	0	0
Gjennittlig beh.tid i dager	0	0	0	0	0

Påtaleavgjørelser					
Antall	8	7	0	15	15
Gjennittlig beh.tid i dager	13,1	56,9	0	33,5	15,4

Vernepliktslovsaker					
Antall	3	0	0	3	1
Gjennittlig beh.tid i dager	26,0	0	0	26,0	11

Kontrollsaker					
Antall	1	0	0	1	2
Gjennittlig beh.tid i dager	26,0	0,0	0	26,0	29,5

Dommer	2011	2012	2013	2014	2015
Antall	40	68	20	18	20
Gjennittlig beh.tid i dager	323	364	386	335	377

Kommentar til statistikken:

Disiplinære klagesaker

Antall saker er 30, opp fra 19 i 2014. I 2013 ble det behandlet 26 klagesaker, og i 2012 var tallet 28. Sakene har vært behandlet hurtigere enn resultatkravet (14 dager) og hurtigere enn i 2014 (10,9), men saktere enn i 2013 (3,3) og 2012 (4,5).

Uttalelsesaker

Antall saker er 83, mot 119 i 2014 som var et topp-år særlig på grunn av to større sakskompleks som genererte mange saker. I 2013 ble det skrevet uttalelse i 68 saker, og i 2012 var tallet 94. Det er fremdeles en trend at militære sjefer benytter seg av krigsadvokatene til skriftlig rådgiving, særlig i saker av en viss alvorlighetsgrad eller kompleksitet. Resultatkravet for saksbehandlingstid (35 dager) holdes med god margin.

Refselseskontroll

Antallet kontrollerte oversendelser er 285 og antall kontrollerte refselsener er 911. Sammenlikner man krigsadvokatenes tall med generaladvokatens tall, er det påregnelig at det totale antallet for embetet vil stige noe. Per d.d. er tallene lavere enn i 2014 (313/1159), 2013 (307/1113) og 2012 (372/1524). Det er med andre ord en nokså jevn tendens i retning av at det ilegges stadig færre refselsener i Forsvaret. Dette kan ha sin forklaring i den utvidede seleksjonsordningen Forsvaret etablerte for noen år siden, og i hovedsak godt motivert personell. Saksbehandlingstiden ligger samlet sett godt innenfor resultatkravet (28 dager).

Påtaleavgjørelser

Antallet påtaleavgjørelser er 15, som i 2014, vesentlig færre enn i 2013 (35) og 2012 (59). Saksbehandlingstiden holdes godt innenfor resultatkravet, skjønt den er vel dobbelt så langt som i 2014. Antallet saker som angår unnlatt oppmøte til førstegangstjeneste, ser ut til å ha stabilisert seg på et lavt nivå. Begrunnelsen er formodentlig at det stort sett er motivert personell som kalles inn til tjeneste.

Vernepliktslovsaker

Det er behandlet 3 saker angående vernepliktsloven i 2015, mot 1 i 2014, 2 i 2013 og 5 i 2012. Påtalekompetansen ligger til politiet. Slike saker mottas av krigsadvokaten fra Forsvarets personell- og vernepliktscenter (tidligere Vernepliktsverket), og sendes tilbake dit med anbefaling på om saken bør anmeldes til politiet eller ikke.

Innkalte kontrollsaker

Det er behandlet 1 kontrollsak i 2015, mot 2 saker i 2014, 4 saker i 2013 og 12 i 2012. Nedgangen skyldes at det i mindre grad enn tidligere ilegges refselse for brudd på en bestemmelse i forsvarspersonelloven der alkometertest ikke er gyldig bevis.

Dommer

Det er ekspedert 20 dommer i 2015. Gjennomsnittlig behandlingstid er noe høyere enn gjennomsnittet av de fire foregående årene, men ikke slik at en har særskilte merknader til det.

Ubehandlede saker pr. 31.12.2015

	KASØR	KANORD	GA	SUM
Disiplinære klagesaker	0	0	0	0
Uttalelsessaker	0	1	0	1
Refselseskontroll	0	4	4	8
Kommisjoner	0	0	0	0
Påtaleavgjørelser	0	0	0	0
Vernepliktslovsaker	0	0	0	0
Kontrollsaker	0	0	0	0

GA: 10 refselsler

KANORD: 22 refselsler

Oppsummering

Antallet ubehandlede saker samlet sett er normalt og relativt beskjedent. Hovedinntrykket er at arbeidet er i meget god gjenge på begge tjenestesteder.

Utvikling over tid:

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Disiplinære klagesaker							
Antall	30	19	26	28	25	19	25
Gjennittlig beh.tid i dager	5,8	10,9	3,3	4,5	5,1	10,1	29,4
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Uttalelsessaker							
Antall	83	119	68	94	96	64	73
Gjennittlig beh.tid i dager	9,5	18,1	31,9	28,4	29,5	21,0	33,4
Refselskontroll							
Antall oversendelser	285	313	307	372	315	310	346
Antall refs kontrollert	911	1159	1113	1524	1369	1243	1830
Gjennittlig beh.tid i dager	12,6	12,5	14,9	15,2	22,4	11,6	43,8
Kommisjoner							
Antall	0	0	1	0	2	2	0
Gjennittlig beh.tid i dager	0	0	21		81,5	53	
Påtaleavgjørelser							
Antall	15	15	35	59	70	117	265
Gjennittlig beh.tid i dager	33,5	15,4	41,1	47,8	109,6	40,6	225,9
Vernepliktslovsaker							
Antall	3	1	2	5			
Gjennittlig beh.tid i dager	26	11,0	70,0	35,8			
Kontrollsaker							
Antall ¹	1	2	4	12	4+	18+	5+
Gjennittlig beh.tid i dager ²	26	29,5	41,8	17,2			

Samlet inntrykk er at saksmengden er stabil for alle sakstyper unntatt påtaleavgjørelser hvor det er en drastisk nedgang siste seks år.

Samarbeidet med militærpolitiet har hatt en meget positiv utvikling over de siste ca. 5 år. Dette har særlig hatt betydning ved kompliserte saker hvor krigsadvokatene, og i noen tilfeller generaladvokaten, veileder og påtalestyrer etterforskningen. Dette er en type arbeid som vanskelig kan gis kvantitative mål i en resultatrapportering, men som er vesentlig for kvaliteten av etterforskningen og noen ganger avgjørende for at man i det hele tatt skal komme i mål. En del av militærpolitiets etterforskning overføres til politiet, enten etter den innledende fasen eller når etterforskningen er ferdigstilt. Den nære kontakten mellom krigsadvokaten og militærpolitiet gjør denne overføringen lettere

¹ Tallene for 2011 og 2010 gjelder GA pluss KANORD sine saker. Tallene for 2009 gjelder bare GA sine saker.

² Systematisk telling og beregning av saksbehandlingstid er bare foretatt fra begynnelsen av 2012. Det er ikke satt noe resultatkrav for disse sakene.

Administrative mål

Personalpolitikk, mangfold og likestilling

Fra tildelingsbrevet:

Det er et overordnet mål å sikre at Justis- og beredskapsdepartementet og underliggende virksomheter til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Videre er det et mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne gjenspeiler mangfoldet i befolkningen, og har en variert erfaringsbakgrunn med hensyn til kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Det er også et mål for staten å redusere sykefraværet.

Det er et sentralt personalpolitisk mål at medarbeiderne skal ha en variert erfaringsbakgrunn, blant annet med hensyn til kjønn og minoritetsbakgrunn.

Generaladvokaten bes gjøre rede for planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Antallet stillinger er så vidt beskjedent at det er vanskelig å sette kvantitative mål på en meningsfylt måte slik at alle hensyn blir ivaretatt kontinuerlig. Personalpolitikken bør ses over et visst tidsrom for at man skal få et dekkende bilde.

Ved KANORD var det inntil høsten 2014 ansatt en kvinnelig krigsadvokat og en kvinnelig krigsadvokatfullmektig. Den kvinnelige krigsadvokaten gikk ut i ett års permisjon for annen statlig jobb fra september 2014. Den kvinnelige krigsadvokatfullmektigen sluttet i stillingen pr. oktober 2014 for å begynne som dommerfullmektig. Det ble ansatt en ny krigsadvokat i ett års vikariat fra 1. desember 2014. Den kvinnelige krigsadvokaten som gikk ut i permisjon i september 2014, er nå tilbake som krigsadvokat. Hennes kvinnelige vikar har vikariat ut januar 2016.

Ved KASØR er det i dag to menn som advokater. Sommeren 2014 ble det utlyst krigsadvokatfullmektigstilling ved KASØR. Det var 58 søkere på stillingen. Av kvalifiserte aktuelle søkere var det ingen med innvandrerbakgrunn. Én kvinne ble innkalt på intervju, men nådde ikke opp i konkurransen. Vedkommende som ble tilsatt i stillingen gikk ut i ett års vikariat i september 2015. I november 2015 ble stillingen utlyst på ny som engasjement med utløp i juli 2016. Det var 12 søkere til stillingen, hvorav fem kvinner og to personer med innvandrerbakgrunn, som ikke nådde opp i konkurransen.

I løpet av 2015 har det vært to praktikanter fra UiO og én fra UiT ved embetet, to kvinner og én mann. Vi har også hatt to kvinnelige studenter fra UiO som har hatt kontorplass hos GA/KASØR i forbindelse med deres masteroppgaver.

Sykefravær

Sykefraværet i 2015 er på 0,57 %. Sykefraværet i 2014 representerte 1,31 %. Fraværet i 2013 representerte ca. 6,8 %, mens fraværet i 2012 var på ca. 6,2 %.

Det er et realistisk mål at sykefraværet ved embetet holdes lavt.

Gjennomgang av ordningen med generaladvokat og krigsadvokater

Fra tildelingsbrevet:

Ordningen med generaladvokat og krigsadvokater skal vurderes av spesialrådgiver Morten Ruud. Det forutsettes at generaladvokatembetet bistår denne utredningen ved behov.

Generaladvokaten har gitt fortløpende bistand til spesialrådgiver Ruud i forbindelse med utredningen.

Samfunnssikkerhet- og beredskap

Fra tildelingsbrevet:

Generaladvokaten er ansvarlig for at det regelmessig gjennomføres en kartlegging av risiko og sårbarheter innenfor eget ansvarsområde og at denne oversikten utvikles og vedlikeholdes. I årsrapporten for 2015 skal det redegjøres for når en slik oversikt (ROS-analyse) ble gjennomført/revidert, eventuelt når det pågående arbeidet skal være sluttført.

Basert på analysen skal generaladvokaten i årsrapporten for 2015 redegjøre for de viktigste sårbarhetene i egen virksomhet og oppfølgingspunktene vedrørende disse.

Det er ikke foretatt ROS-analyse ved Generaladvokatembetet i 2015. Analysen som ble gjort i 2012 er fremdeles relevant. Der ble det som grunnleggende risikofaktorer trukket frem 1) krig og 2) nedbygging av kontaktpunkter og vanskeliggjøring av kontakt med Forsvaret, og som forbigående risikofaktorer er trukket frem 3) mangelfull tilgang på arbeidskraft, 4) sammenbrudd på datanett, 5) innbrudd, 6) svikt i informasjonssikkerhet, 7) brann og 8) risiko for personalet i tilfelle oppdrag i krigsområder.

Nummer 2 og 3 henger sammen med det pågående utredningsarbeidet. Nummer 4 er ikke lenger like kritisk, da samtlige advokater ved embetet fikk mobil datatilgang til politiets nett i

2014. Når det gjelder nummer 6, er det per 8. desember 2015 inngått samhandlingsavtale mellom Generaladvokatembetet og Cyberforsvaret med hensyn til den militære datalinjen. En vil også kunne støtte seg til militærpolitiet i en situasjon der embetets militære linjer går ned. Når det gjelder nummer 7, har kontoret i Oslo foretatt visse utbedringer av løsninger som ble påpekt under brannvernsinspeksjon i 2015.

Av de mulige risikofaktorene nevnt ovenfor, er det faren for innbrudd eller at noen uvedkommende skulle trenge seg inn som det er mest nærliggende å gjøre noe med. For Oslo-kontoret er det ingen adgangskontroll ut over alminnelig dørlås og callinganlegg. Sikkerheten er noe bedre ved Bodø-kontoret. Etter generaladvokatens oppfatning er situasjonen tilfredsstillende i påvente av at utredningen av embetet konkluderes.

Tidstyver

Fra tildelingsbrevet:

Statlige virksomheter har i 2014 rapportert inn aktiviteter, tiltak, prosedyrer, regelverk m.m. gitt av andre som oppleves som tidstyver i det daglige arbeidet.

I 2015 skal generaladvokaten prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne. Generaladvokaten skal også vurdere, og eventuelt ta initiativ til, tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

I virksomhetsrapporten for august 2014 ga embetet rapport om tidstyver. Rapporten tok for seg saksbehandlingssystemet både for disiplinærsaker og straffesaker, general- og krigsadvokatens begrensede påtalekompetanse. Dette er fremdeles aktuelle problemstillinger, som henger naturlig sammen med utredning, og potensiell omorganisering, av embetet.

Besøk, seminarer, kurs etc.

Besøk ved militære avdelinger

Det har vært avlagt besøk ved følgende militære avdelinger i løpet av 2015:

- Forsvarets ingeniørhøgskole (KASØR), Jørstadmoen – undervisning for bachelorprogrammet
- HV-01 (KASØR), Rygge – deltakelse på Øvelse Oslofjord sammen med Heimevernets sjefsjurist
- HV-05 (KASØR), Terningmoen – undervisning for områdesjefer
- HV-09 (KANORD), Bergenhus festning – deltakelse på Øvelse Bjørgvin
- HV-03 (GA, KANORD, KASØR), Heistadmoen – faggruppesamling Heimevernets juristkorps, herunder innlegg fra GA
- Forsvarssjefen (GA), Oslo

- Brigade Nord v/ stabsjuristen (KANORD), Setermoen – møte
- Hans Majestet Kongens Garde (KASØR), Huseby leir – undervisning for kompanisjefer og gardesjefen
- Forsvarets stabsskole (GA), Oslo – innlegg i forbindelse med seminar

Det har også vært gjennomført undervisning for tillitsmannsordningen både i Nord-Norge (Setermoen) og i Sør-Norge (Sessvollmoen), og i forbindelse med seminar for Militærpolitiet ved fire anledninger der KANORD, KASØR og GA har deltatt vekselvis. KASØR har som i 2013 og 2014 holdt undervisning for nye avdelingssjefer i Hæren på Sessvollmoen.

Det var et mål for embetet i 2015 at Heimevernet skulle vies stor oppmerksomhet med tanke på besøk og undervisning og gjensidig kompetansehevelse. I tillegg til besøkene nevnt ovenfor, har generaladvokaten holdt undervisning i anledning Heimevernets ledersamling (distrikssjefene).

Faglige støtteaktiviteter

Månedlige militærjuridiske kontaktmøter har vært gjennomført i samarbeid med Norsk Militærjuridisk Forening.

Generaladvokaten har i likhet med tidligere år holdt faglige foredrag utenom de rent disiplinærrettslige emner. Generaladvokaten holdt innlegg på konferanse om operasjonell rett i regi av Military Attorney General i Tel Aviv, Israel, på det nordiske militærjuristmøtet i Bergen, for The International Society for Military Law and the Law of War i Praha og hos PRIO (Peace Research Institute Oslo) under et seminar der. Generaladvokaten har også undervist på Provost Marshal Course i Danmark. Dette er et internasjonalt kurs for senior militærpolitioffiserer i regi av det nordiske forsvarssamarbeidet.

Generaladvokaten har deltatt i fire møter i Forsvarets stridsdekorasjonsråd.

Generaladvokaten og førstekrigsadvokaten ved KANORD deltok på den årlige rundebordskonferanse i krigens folkerett ved International Institute of Humanitarian Law, San Remo, Italia.

Det ble gjennomført to krigsadvokatmøter i 2015. Dette er møter hvor generaladvokaten og krigsadvokatene møtes for å diskutere aktuelle faglige problemstillinger. Det første møtet ble avholdt på Forsvarets veteransenter på Bæreia utenfor Kongsvinger, og det siste i KANORDs kontorlokaler i Bodø.

Ikke planlagte aktiviteter

Generaladvokaten avgir høringsuttalelser og gir råd på forespørsel i enkeltsaker og om generelle forhold. Følgende høringsuttalelser er gitt:

- Endringer i sikkerhetsloven
- Endringer i utgreiingsinstruksen
- Endringer i passforskriften
- Administrasjonssteder i de nye politidistriktene

Det er også gitt et innspill til Forsvarsdepartementet i forbindelse med arbeidet med ny forsvarslov, og til Forsvarsstaben i forbindelse med regulering av relasjoner utover det vennskapelige.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Økonomistyring – etablering av helhetlig intern kontroll

Anskaffelser som går ut over en ramme på kr 10 000 blir anvist av Generaladvokaten etter attestasjon av kontorsjef.

Offentlige anskaffelser

I forbindelse med avleveringen av omkring 400 permer til Riksarkivet i juni, ble det gjort en undersøkelse av mulige alternative firma som kan ordne og scanne arkivet på en måte som Riksarkivets systemer godtar. Riksarkivet kjente til ett firma i tillegg til Stiftelsen Asta. Dette firmaet var ikke sikkerhetsklarert for å behandle sikkerhetsgraderte opplysninger. Det ble av den grunn ikke gjennomført ytterligere prosesser.

Del V. Vurdering og fremtidsutsikter

Embetet

I løpet av 2015 ble det gjennomført en utredning av embetets oppgaver og organisering. Utredningen er gjennomført av spesialrådgiver Morten Ruud på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Utredningsrapport ble avlevert 1. oktober 2015. Utredningsrapporten med tilhørende høringsbrev er ventet på høring i løpet av våren 2016. Embetets ansatte holdes fortløpende informert om status og fremtidsutsikter. Det samme gjelder Forsvarssjefen og andre militære sjefer som forholder seg til embetet i det daglige.

Personalsituasjonen er stabil, men det er ikke utenkelig at den vil kunne forandre seg noe i lys av arbeidet som pågår med hensyn til embetets portefølje og organisering.

Ved KANORD har en krigsadvokat kommet tilbake etter endt permisjon. Fullmektigstillingen holdes vakant, som i 2014. Førstekrigsadvokaten ved KASØR som i lengre tid var sykmeldt, gikk av med pensjon med virkning fra 1. september 2015.

Ved KANORD er det en førstekrigsadvokat, en krigsadvokat som har kommet tilbake etter endt permisjon og en sekretær i 50 % stilling.

Ved KASØR er det en beskikket førstekrigsadvokat, en krigsadvokatfullmektig som fungerer som krigsadvokat og en juridisk assistent i 40 % stilling. En advokatstilling holdes vakant.

Generaladvokaten gjøres opp av undertegnede, en kontorsjef og en seniorrådgiver som vil fortsette i 20 % stilling frem til 1. mars 2016, deretter går han over på pensjonistvilkår.

Saksbehandling

Antallet ubehandlede saker ved begynnelsen av året var lite. Nedgangen i antall straffesaker forventes å ha stabilisert seg på et relativt lavt nivå. Dagens portefølje tilsier at det er tilstrekkelig budsjett og personell til å løse de pålagte oppgaver.

Utadrettet virksomhet

I forbindelse med NATO-øvelsen Cold Response 2016 vil embetet i samarbeid med Forsvarets militærpolitiavdeling forsøke en ordning med å samlokalisere en krigsadvokat med militærpolitiets etterforskningsavdeling i øvingsområdet.

Del VI. Årsregnskap

Ledelseskommentar til årsregnskapet for 2015

Formål

Generaladvokatembetet utfører oppgaver tillagt påtalemyndigheten i militære straffesaker og utfører rådgivning og kontroll i forbindelse med utøvelse av disiplinærmyndighet i Forsvaret.

Embetet er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Som påtalemyndighet er embetet faglig underlagt statsadvokatembetene og Riksadvokaten i fredstid. I krigstid er embetet faglig underlagt Riksadvokaten. Ved utførelse av sin rolle som rådgiver og kontrollør i forbindelse med utøvelse av disiplinærmyndighet i Forsvaret er embetet uavhengig.

Bekreftelse

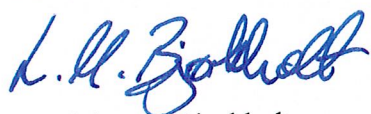
Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Jeg mener dette regnskapet gir et dekkende bilde av Generaladvokatembetets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurderinger av vesentlige forhold

Generaladvokatens oversikt viser et forbruk på kr 7 881 858 på kap. 446 etter fradrag for refusjon fra NAV. Samlet sett ca. 98 000 kr over driftsplanen og ca. 355 000 kr under samlet tildeling for 2015. Overskridelsen av driftsplanen skyldes særlig postene sortert under kontor-kostnader. Det er her en overskridelse på kr 204 000 i forhold til driftsplan, som i hovedsak skriver seg til avlevering av omkring 400 permer til Riksarkivet via Stiftelsen Asta for ordning, scanning og arkivering. I påvente av en avklaring av embetets fremtidige organisering iverksettes ingen større investeringer. Ingen vesentlige avvik for øvrig.

Under henvisning til tildelingsbrevet vedlegg 1 punkt 1 søkes med dette om overføring av kr 355 142, som er under 5 % av driftsbevilgningen i 2015 på kr 7 811 000, til 2016.

Oslo, 19. februar 2016

Lars Morten Bjørkholt

kst. generaladvokat

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og brev av 2. desember 2015 fra Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende årsavslutning og frister ifm. statsregnskapet 2015.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindregift
0446	Ordinære driftsutgifter	01	Driftsutgifter		8 237 000	7 881 858	355 142
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter			217 431	
Sum utgiftsført					8 237 000	8 099 289	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		12 861	
5700	Arbeidsgiveravgift SLP	72	Arbeidsgiveravgift		563 813	
Sum inntektsført				0	576 674	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					7 522 615	
Kapitalkontoer						
60057301	Norges Bank KK /innbetalinger				45 788	
60057302	Norges Bank KK/utbetalinger				-7 515 534	
704471	Endring i mellomværende med statskassen				-52 868	
Sum rapportert					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
704471	Mellomværende med statskassen	-182 350	-129 482	-52 868

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: JA - Generaladvokaten

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
44 601	392 000	7 845 000	8 237 000
xxxxxx			0
xxxxxx			0
xxxxxx			0

Note B. Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Mérugift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i iht avgitte belastningsfullmakter (-)	Mérugift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
44 601		355 142		355 142				355 142	[3% av årets tildeling i note A	355 142
xxxx21				0				0	[3% av årets tildeling i note A	
xxxx21	"kan ryttes under post 01"			0				0	[3% av årets tildeling i note A	
xxxx45				0				0	[3% av årets tildeling i note A	
xxxx45	"kan overføres"			0				0	[Sum årets og forårets tildeling	
xxxx70				0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (avgiftsført av andre)

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	5 224 033	4 924 503
Andre utbetalinger til drift	3	2 657 923	2 637 018
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		7 881 956	7 561 521
Netto rapporterte driftsutgifter		7 881 956	7 561 521
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	182	36
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		182	36
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	84	77
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		84	77
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		-98	41
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		12 861	11 489
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		563 813	516 681
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-217 431	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		359 243	528 170
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		7 522 615	7 033 393
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		0	-1 500
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-182 069	-127 982
Skyldige offentlige avgifter		-281	0
Annen gjeld		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-182 350	-129 482

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	0	0

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	4 604 735	4 432 464
Arbeidsgiveravgift	563 813	516 681
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenge og andre refusjoner(-)	-31 536	-101 022
Andre ytelser	87 021	76 380
Sum utbetalinger til lønn	5 224 033	4 924 503
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	9	9

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	1 055 864	1 041 767
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	-1 903	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	174 402	215 863
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstysanskaffelser	128 994	192 458
Leie av maskiner, inventar og lignende	52 432	107 786
Kjøp av fremmede tjenester	19 464	19 397
Reiser og diett	304 678	356 879
Øvrige driftsutgifter	923 992	702 867
Sum andre utbetalinger til drift	2 657 923	2 637 018

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	182	36
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	182	36

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	84	77
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	84	77

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	0
Sum utbetalt til investeringer	0	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2015	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0		
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	2 665	0	2 665
Skyldig skattetrekk	-182 069	-182 069	0
Skyldige offentlige avgifter	-281	-281	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-179 686	-182 350	2 665
Sum	-179 686	-182 350	2 665

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervesdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Balanseført verdi 31.12.2015							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.